

Čís. 5504.

Zavázal-li se při původním převodu nemovitosti tehdejší kupitel zaplatiti převodní poplatek, nemovitost pak dále zcizil a poplatku z původního převodu nezaplatil, nový nabyvatel nemovitosti pak poplatek z původního převodu zaplatil, jest oprávněn (§ 1358 obč. zák.) domáhati se na smluvnících původního převodu postihem zaplacení. Lhostejno, že platební příkaz byl před zaplacením doručen jen jedné z původních smluvních stran.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1925, Rv I 1326/25.)

Dne 19. května 1924 koupila Božena N-ová od žalovaných Boženy F-ové a Jiřiny L-ové dum a zavázala se zaplatiti převodní poplatek. Kupní smlouvou ze dne 11. července 1924 prodala Božena N-ová dům žalobkyním, jež zapravily poplatek z tohoto převodu. Ježto poplatek z dřívějšího převodu nebyl zapraven, byl vymáhán na žalobkyních, které ho zaplatily, a domáhaly se náhrady na žalovaných a Boženě N-ové. Procesní soud první stolice žalobu ohledně Boženy F-ové a Jiřiny L-ové pro tentokrát zamítl, ohledně Boženy N-ové uznal rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. K odvolání žalobkyň o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Žalobní nárok opírá se o předpis šu 1358 obč. zák. Předpokladem nároku na náhradu nákladu dle tohoto ustanovení jest, by žalobce zaplatil cizí dluh za určitého dlužníka, který své povinnosti ve příčině zaplacení tohoto dluhu nevyhověl. Žalobkyně zaplatily sporný poplatek převodní dne 15. listopadu 1924, tedy v době, kdy převodní poplatek žalovaným ještě vůbec předepsán nebyl a kdy nebylo jisto, zda jim předepsán bude. Byl tedy stranou žalující zaplacen pouze převodní poplatek jako dluh Boženy N-ové, který se zakládal na platebním rozkaze, jenž jí byl doručen dne 22. července 1924. Zřetelem k tomu je nepochybné, že strana žalující domáhala se právem náhrady částky jí zaplacené na Boženě N-ové, neboť ve příčině této žalované vstoupila strana žalující zaplacením dluhu ve práva finančního eráru jako věřitele. Jinak má se věc ve příčině žalovaných, neboť proti těmto finanční erár před zaplacením onoho převodního poplatku žádných nároků ještě neuplatňoval a učinil tak teprve platebními rozkazy, které byly žalovaným doručeny dne 10. (12.) ledna 1925, při čemž byla žalovaným poskytnuta platební lhůta 30 denní, jež tedy končila dnem 9. (11.) února 1925. I kdyby se tedy vycházelo se stanoviska, že strana žalující se může dovolávati předpisu šu 1358 obč. zák. i proti žalovaným, je jisto, že první soud nemohl tyto žalované v době prohlášení rozsudku ze dne 24. ledna 1925 odsouditi k zaplacení do 14 dnů pod exekucí, když splatnost pohledávky oproti eráru nastala teprve dnem 9. (11.) února 1925. Ostatně je tu ještě jiná okolnost, která by bránila tomu, by žalobní prosbě bylo už nyní vyhověno. Strana žalovaná prokázala ve sporu, že podala proti příslušným platebním rozkazům berního úřadu ze dne 10. ledna 1925 včas odvolání, a proto nebyly tyto platební rozkazy v době prohlášení rozsudku prvního soudu dosud právoplatny. Dokud však není o povinnosti žalovaných ku pla-

cení převodního poplatku v pořadí úřadů správních právoplatně rozhodnuto, nelze žalované odsouditi, by žalující straně zaplatili zažalovaný peníz s příslušenstvím, poněvadž není vyloučena možnost, že platební rozkazy budou zrušeny. Kdyby se tak stalo, zanikl by právní důvod, na kterém se nárok eráru zakládá, tím zanikla by i povinnost žalovaných převodní poplatek platiti a nebylo by lze prokázati, že žalobkyně zaplatily sporný dluh za žalované, což je nezbytným předpokladem nároku podle Šu 1358 obč. zák.

Nejvyšší soud uznal právem, že žalované jsou společně s Boženou N-ovou (třetí žalovanou) povinny zaplatiti žalobkyním zažalovaný peníz.

Důvody:

Napadeným rozsudkem nebylo vyhověno odvolání žalující strany v podstatě z těchto důvodů: 1. že žalobkyně zapravily převodní poplatek v době, kdy oběma prvním žalovaným nebyl ještě předepsán a nebylo jisto, zda vůbec jim bude uložen, 2. že v době vynesení rozsudku soudu první stolice nenastala pro ně ještě splatnost poplatku, 3. že ani doposud nenastala pravoplatnost předpisu jim doručeného. Uplatňující důvod dle čís. 4 Šu 503 c. ř. s., právem napadají dovolatelky správnost těchto názorů. Žaloba byla opřena o postižní nárok ve smyslu Šu 1358 obč. zák. Žalobkyně, jež koupeným domem věcně ručily za poplatek z prvního převodu (§ 72 popl. zák.), vstoupily, zaplativše jej právem zákonného předpisu (subrogace) jako nový věřitel v nárok eráru za účelem uplatnění postihu vůči těmto dvěma žalovaným, jež jako smluvní strana poplatného právního jednání byly s druhou smluvní stranou (třetí žalovanou Boženou N-ovou) k zapravení poplatku solidárně povinny (§ 68 třetí odstavec popl. zák.). Vstup plátce v práva věřitelova nepředpokládá nutně, by ručitel zapravil dluh již splatný. Otázka ta měla by jen ten význam, kdy nový věřitel smí nastoupiti proti posavadnímu dlužníkovi s nárokem na náhradu toho, co za něho zaplatil. V tomto případě jsou však již splněny podmínky pro žalobní nárok nejen proti třetí žalované Boženě N-ové, která již rozsudkem pro zmeškání byla odsouzena, nýbrž i proti oběma prvním žalovaným. Právo státu na poplatek vzniká již dobou, kdy sjednáno bylo poplatné právní jednání, takže na druhé straně již tou dobou vzniká poplatková povinnost pro osoby, jež onoho právního jednání byly účastny. Výše nároku a povinnosti poplatkové zjišťuje se pak vyměřením poplatku platebním rozkazem, tedy formálním aktem, jenž tuto poplatkovou povinnost jen určuje, avšak ji teprv netvoří ani nezakládá. Pakli ovšem teprve vyměřením se určuje objem poplatkového závazku zásadně již pozůstávajícího, nesmí býti v tomto případě přehlédnuto, že Boženě N-ové byl platební příkaz o vyměření poplatku, jak nesporno, doručen již dne 22. července neb 22. srpna 1924, tedy dávno před tím, než žalobkyně tento poplatek zaplatily. Poněvadž však obě žalované jsou solidárně s Boženou N-ovou povinny k zapravení poplatku takto již vyměřeného, vešly žalobkyně, zaplativše jej z důvodu věcného ručení, v právo eráru i vůči oběma žalovaným, poněvadž též za ně zapravily povinnost platebním příkazem již určenou. Neboť jako jest vůči eráru bez významu, že dle smlouvy mezi účastníky

poplatného právního jednání měla poplatek zaplatiti Božena N-ová, nezáleží ani na tom, zdali a kdy žalovaným byl poplatek platebním rozkazem oznámen. Vyměřený poplatek, tedy číselně určený, jest dle toho, co výše řečeno o vzniku nároku poplatkového a ve smyslu výslovného předpisu splatný již doručením platebního rozkazu (§ 60 popl. zák.), tudíž v tomto případě, jakmile předpis byl doručen Boženě N-ové jako jedné ze solidárně ručících osob. Zaplatila tedy žalující strana nejen vyměřený, nýbrž i splatný poplatek eráru nejen za Boženu N-ovou, nýbrž i za obě žalované, které dle zákona s ní osobně spolu ručí, a nabyla proto žalující strana výplatou pohledávky eráru veškerých jeho práv se všemi vedlejšími oprávněními nejen proti N-ové, nýbrž i proti nim. Doba, kdy nastala splatnost poplatku, nesmí se zaměňovati s dobou vykonatelnosti neb právoplatnosti. Lhůta třiceti dnů k zaplacení poplatku (§ 60 třetí odstavec popl. zák.) jest dána ke splnění předepsané povinnosti a po jejím uplynutí se čítají úroky z prodlení a může úřad, nebyla-li podána stížnost, zakročiti o nucené vymáhání poplatku. Ale splatnost, t. j. povinnost k zaplacení poplatku nastává, jak uvedeno, již dříve a stížnost nemá odkladného účinku (§ 78 popl. zák.). Vzhledem k tomu, co výše řečeno, jest bez významu okolnost, že žalovaným byly platební příkazy doručeny až dne 10. ledna a 12. ledna 1925, že v době vydání prvního rozsudku ještě neuplynula 30denní lhůta k zaplacení a že žalované podaly včas odvolání.

Čís. 5505.

Bylo-li manželství v nižších stolicích rozloučeno jen z viny žalovaného manžela a tento v dovolání navrhoval pouze, by bylo uznáno i na spoluvinu žalujícího manžela, nelze se dovolacímu soudu zabývatí ani otázkou, zda jest opodstatněn důvod rozluky, ani otázkou dovolatelovy viny na rozluce.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1925, Rv I 1333/25.)

Žalobě manžela o rozluky manželství z manželčiny viny p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d k dovolání žalované zrušil rozsudky obou nižších soudů ve výroku o vině a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Žalovaná navrhovala v první stolici, by manželství rozloučeno bylo z viny žalobcovy, a tento návrh opakovala i v odvolání, avšak v dovolání navrhuje již jen, aby uznáno bylo, že manželství rozlučuje se »zároveň« neboli také z viny žalobcovy, nenavrhuje tedy již, aby uznáno bylo na jeho výlučnou vinu, nýbrž jen na jeho spoluvinu. Jest otázkou, jaký právní význam má tento omezený návrh. Soud má z úřední povinnosti vyšetřiti, zdali tu jest uplatňovaný důvod rozluky, na uznání nebo